

Criminelen moeten uitkijken voor de 'sirenen'!

Tekst: Christel Vanmullen - Foto's: Lavinia Wouters

Vijftien jaar geleden werd de Uitvoeringsovereenkomst van het Schengen-akkoord opgesteld, maar ze trad pas in 1995 in werking. Het Schengen Informatie Systeem (SIS), het belangrijkste onderdeel van de Europese veiligheid op het vlak van informatica, en zijn menselijke equivalent, de SIRENE-bureaus, die belast zijn met de controle van het netwerk en die het netwerk met gegevens moeten voeden, kwamen eveneens tien jaar geleden tot stand. Beide helpen de politieagenten bij hun dagelijkse werk.

BRUSSEL – De oprichting van een Europa zonder binnengrenzen is voor de politiediensten een enorme uitdaging. Daarom werden diverse maatregelen getroffen om op de interne veiligheid van de lidstaten toe te zien en deze te waarborgen. Het Schengen-akkoord en de Uitvoeringsovereenkomst ervan, die voorzien in een versterking van de controles

aan de buitengrenzen en in de invoering van een gezamenlijk politieel computernetwerk (het Schengen Informatie Systeem of SIS), passen in deze context van veiligheid. Het afschaffen van de binnengrenzen mocht immers geen 'open criminality' tot gevolg hebben.

Aanvankelijk waren er vijf ondertekenners (België, bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, het groothertogdom Luxemburg en Nederland), maar beetje bij beetje zijn andere landen gevolgd:

Oostenrijk, Denemarken, Spanje, Finland, Groot-Brittannië, Griekenland, Ierland, Italië, Portugal en Zweden.

Momenteel telt het Schengen-grondgebied vijftien actieve en operationele landen, met name dertien lidstaten van de Europese Unie (EU) plus Noorwegen en IJsland. Dat betekent dat die landen niet alleen hun mening geven (op een actieve manier), maar dat ze ook verbonden zijn aan het SIS en daarvoor over het gepaste (operationele) materiaal beschikken.

Daarnaast zijn er ook twee actieve maar nog niet operationele leden (Ierland en Groot-Brittannië) en tien nog niet actieve leden, namelijk de tien nieuwe lidstaten van de EU. Bovendien wenst Zwitserland, hoewel het weigert tot de Europese Unie toe te treden, ook de voordelen van Schengen te genieten, dat wil zeggen een ruimte voor vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid. Zo zouden in 2007 achtentwintig landen in totaal actief en operationeel moeten zijn.

Een menselijke ketting

Het SIS, dat op 26 maart 1995 werd ingehuldigd, is volgens Jacques Graff, hoofdcommissaris en directeur van de commissie SIRENE van de Directie van de operationele politiesamenwerking (DGS/DSO), "de politimaatregel die de bewegingsvrijheid compenseert die eigen is aan het vrije verkeer van goederen en personen. We kunnen bevestigen dat het SIS tot op heden efficiënt is gebleken en een maximaal resultaat behaalt zowel op het vlak van de grenscontroles als in de bestrijding van bepaalde vormen van criminaliteit."

Het SIS bevat gegevens over op te sporen personen, voertuigen en voorwerpen. De redenen van de opzoeking, de te nemen maatregelen in geval van ontdekking ('HIT', een Engels woord dat wijst op een geslaagde opzoeking en in dit geval verwijst naar een opgespoorde entiteit) en tot slot gegevens over de aanwijzingen volgens dewelke de op te sporen persoon gewapend en/of gevaarlijk is, zijn er eveneens in opgenomen. Het SIS bestaat uit een centrale computer (C-SIS) in Straatsburg waarop nationale

"Organisaties zoals Europol en Eurojust hebben opgemerkt hoe doeltreffend het SIS is en hebben gevraagd om met het systeem te worden verbonden"

Jacques Graff

systemen, de N-SIS, zijn aangesloten. Het Belgische systeem wordt net als in de andere landen via het SIRENE-bureau met de nationale gegevensbank gevoed. Het SIRENE-bureau is een enig contactpunt dat 24 uur op 24 operationeel is. Alle informatie die naar de C-SIS wordt doorgestuurd, moet verplicht via dit

bureau gaan. Concreet betekent dit dat wanneer een politieagent bijvoorbeeld een persoon controleert, het SIS-systeem hem als enige informatie zal geven of die persoon al dan niet geseind is. De politieagent zal dus al dan niet een 'HIT' krijgen. De bijkomende informatie over dat individu zal door SIRENE worden verstrekt. Zo ontstaat dus een menselijke ketting tussen verschillende politieagenten van diverse landen. De lidstaat die een signalering in het SIS-systeem invoert, neemt daarvoor de verantwoordelijkheid op zich. Dat betekent dat de ingevoerde gegevens niet alleen relevant moeten zijn, maar dat ze ook door het SIRENE-bureau van de betrokken staat worden gecontroleerd.

"Momenteel", verduidelijkt Jacques Graff, "wordt SIRENE geleid door de Directie van het beleid inzake internationale politiesamenwerking (CG/CGI), de operatoren worden beheerd door de sectie 'Signaleringen' van DSO en het onderhoud van de computers wordt verzekerd door de Directie van de telematica (DGS/DST/SIS). De symbiose tussen die verschillende entiteiten is perfect en dankzij de regelmatige contacten tussen die drie diensten kunnen niet alleen de regelmatig voorkomende problemen worden opgelost, maar ook nieuwe beheer- en toepassingsstrategieën voor heel het systeem worden ontwikkeld."

Evolutie van de criminaliteit

In België is het SIS toegankelijk via de Algemene Nationale Gegevensbank, met name via de toepassing ANG/controle. Zo zal de politieagent wanneer

hij bij een klassieke controle de ANG raadpleegt, eerst een nationaal antwoord krijgen en daarna onmiddellijk een internationaal antwoord. Met één enkele vraag kan hij dus op een transparante manier twee antwoorden krijgen. De politieagent ziet dus nooit dat het het SIS is dat hem de internationale informatie verstrekt. In tien jaar tijd is het informaticasysteem verouderd. De gewone inbreuken, die er aanvankelijk uitgebreed in waren opgenomen, zijn geëvolueerd en andere inbreuken die onschuldig leken, zijn nu belangrijk geworden. Zo vormden de wagentiefstallen een prioriteit, niet alleen door de omvang ervan, maar ook door de snelle verplaatsing tussen buurlanden zonder binnengrenzen. Momenteel, en vooral sinds de toetreding van de landen rond de Middellandse Zee en de Scandinavische landen, zijn de diefstallen van boten enorm toegenomen. Welnu, deze categorie voorwerpen was niet opgenomen in de Uitvoeringsovereenkomst van Schengen. "In 2000", voegt

▼ *Het SIRENE-bureau is een enig contactpunt dat 24 uur op 24 operationeel is. Alle informatie die naar de C-SIS wordt doorgestuurd, moet verplicht via dit bureau gaan.*

de hoofdcommissaris eraan toe, "werd beslist niet alleen de informaticadrager te herzien, maar ook nieuwe functies erin op te nemen om het hoofd te bieden aan de nieuwe vormen van criminaliteit. Deze evolutie is noodzakelijk om de veiligheid van de Europese burger op het hoogste niveau in alle achtentwintig lidstaten te blijven waarborgen. Daaruit is een bijwerking van een SIS tweede generatie voortgevloeid die al de naam SIS II draagt." Op Belgisch niveau heeft de invoering van filters het mogelijk gemaakt om de vattingsfouten te verminderen. Het SIS is betrouwbaar, maar een menselijke fout is steeds mogelijk. Als een politieagent bijvoorbeeld een '2' invoert in plaats van een 'Z', kan dit vanwege het systeem leiden tot een negatief antwoord. Een andere procedure, betreffende de aanmating van een identiteit, werd door een werkgroep van de Europese Raad (SIRIS-groep) ontwikkeld. Deze wil de last

beperken die het slachtoffer van zo'n daad kan ondervinden wanneer een politieagent zijn papieren controleert, temeer daar die persoon vaak niet weet dat een crimineel zijn identiteit gebruikt. Jacques Graff besluit echter met een kritische noot: "Hoewel het SIS-informaticasysteem en de SIRENE-groep al zeer goed werken, zijn ze toch voor bepaalde verbeteringen vatbaar. We moeten echter vaststellen dat hun ontwikkeling wordt afgeremd door gebrek aan geld." ✓

Enkele cijfers

Eind januari 2005 waren 13 204 872 gegevens in het SIS ingevoerd (alle categorieën samen en voor de 15 operationele landen). Voor ons land zijn in het systeem 7 374 wapens, 23 418 voertuigen en 5 892 personen gesignaleerd. ✓